

Våld i nära relationer

Frösö Park
191120

Carina Frykman samordnare våld i nära relation/
barnmorska

Åsa Mattsson samordnare våld i nära
relation/sjukgymnast

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
JÄMTLANDS LÄN

Regeringens nationella strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor

I regeringens jämställdhetspolitik ingår den nationella strategin. Den är tioårig och började gälla 1/1 2017.

Strategin inbegriper arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Den innehåller åtgärder som stärker skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor , insatser mot våld i samkönade relationer samt motarbetar destruktiv maskulinitet och hederstänkande.

Strategin sätter också focus på mäns delaktighet och ansvar för att stoppa våldet.

Socialstyrelsens dödsfallsutredning 2016-2017

Granskning av dödsfall/mord av vuxna och barn vid våld i nära relationer.

Vuxna: 18 av 21 vuxna hade dödats av sin partner eller före detta partner, 17 av de kvinnorna hade utsatts för våld av gärningsmannen tidigare. De flesta hade haft kontakt med 2 eller fler samhällsaktörer (sjukvård, socialtjänst eller polis), strax innan gärningen.

I inget av fallen hade våldsutsattheten uppmärksammats, i inget av fall kunde man se att frågan om våld ställts inom sjukvården. Frågor ställdes varken på rutin eller på indikation trots att befintliga rutiner ang detta fanns inom vården

Socialstyrelsens förslag till åtgärder

FÖRSLAG TILL REGERINGEN

- Riktat stöd till verksamheter i socialtjänsten och hälso-och sjukvården som vill utveckla sitt arbete med att FRÅGA OM VÅLDSUTSÄTTHET.
- Ge Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd i uppdrag att inventera vilka verksamma metoder som finns för att tidigt uppmärksamma barn vars föräldrar befinner sig i konflikt.
- Ger Arbetsförmedlingen i uppdrag att ta fram handlingsplan för att upptäcka och identifiera våld och hjälpa våldsutsatta att få stöd.
- Ger Arbetsmiljöverket uppdrag att utreda förutsättningarna för att lyfta fram arbetsgivarens roll och ansvar när det finns misstanke eller kännedom om att en anställd är utsatt för våld av en närstående.

Våldet tar sig olika uttryck

- Starka känslomässiga band till förövaren.
- Kan förekomma mellan närstående i heterosexuella och samkönade relationer, i familj-, släkt- och syskonrelationer.
- Offrets egen bostad
- Accelererar med tiden

Hur vanligt är det ?

Stora mörkertal men man bedömer att ca var fjärde kvinna och var sjätte man utsätts för våld i nära relation under sin livstid. Psykiskt våld är vanligast. Det är ffa kvinnor som utsätts för grovt fysiskt våld och dödligt våld.

(källa: Brott i nära relationer- en nationell kartläggning, Rapport 2014:8 , BRÅ)

Våld och hälsa

Befolkningsundersökning NCK 2014

BRÅS statistik

- Våld är ett allvarligt **samhällsproblem** och även ett **folkhälsoproblem**.
- Kvinnor är i betydligt högre utsträckning utsatta för **allvarligt sexuellt och psykiskt våld**, medan män är i högre utsträckning utsatta för **allvarligt fysiskt våld**.
- Kvinnor utsätts i betydligt högre grad för olika typer av **våld från en partner**, medan män vanligtvis utsätts för fysiskt våld eller hot om fysiskt våld av en **okänd person**.
- Det är framför allt kvinnor som utsätts för **grovt fysiskt våld och dödligt våld** av sin partner.
- **Var fjärde kvinna** utsätts någon gång under sin livstid.
- Det är **tydliga samband** mellan våldsutsatthet och **annan ohälsa**.

Normaliseringsprocessen

”Några viktiga inslag i processen :

- Kontroll, isolering, växling mellan våld och värme i relationen, att kvinnan tar över mannens värderingar av henne liksom att hon skulle vara våldets orsak, vilket krymper hennes självkänsla ytterligare, båda parter minimering av våldet
- Normaliseringsprocessen bör ses som ett mönster med många möjliga variationer”

Ur Våldsutsatta kvinnor- samhällets ansvar, Gun Heimer m.fl

Film: Johan och Eva

https://www.youtube.com/results?search_query=johan+och+eva+en+film+om+normaliseringsprocessen

Uppbrottsprocessen

Sker som regel gradvis och indelas oftast i tre faser/ processer :

- Det fysiska upprottet – att faktiskt flytta
- Bli känslomässigt fri – kapa de traumatiska banden
- Förstå att hen utsatts för våld och inte var ansvarig för våldet

Uppbrottsprocessen pågår ofta under lång tid och det är inte ovanligt att den utsatta återvänder till förövaren flera gånger innan en definitiv brytning sker.

De tre faserna kan vara delvis sammanflätade och följer långt ifrån alltid på varandra linjärt.

Varför arbetsgivarfråga

- Ansvar för en verksamhet som bör jobba / jobbar med våldsfrågor.
- Sekundär traumatisering

- Arbetsförmågan kan påverkas
- Arbetsmiljön kan påverkas
- Oftast kontroll och isolering, men jobbet en fristad
- Sjukskriv inte till ökad utsatthet

Våld hos medarbetare När ställa frågan ?

- Vid medarbetarsamtal – helst på rutin
- Vid rehabsamtal - långtidssjukskrivning eller utredning vid hög korttidsfrånvaro
- På förekommen anledning – om du sett tecken på våldsutsatthet eller fått signaler från annan medarbetare

Våld i nära relation **kan ligga bakom vid bl a;**

- Stressrelaterade** symtom
- Diffusa** besvär
- Stor **sjukvårdskonsumtion**
- Kontrollerande partner som är **ständigt närvarande.**

Hur gör jag
När frågar
jag ?

- I enrum
- Använd tolk v.b, Obs – ej anhörig
- Ha ett empatisk och intresserat förhållningssätt
- Ställ följdfrågor
- Hjälptill att förmedla kontakt med andra hjälpinstanser

En inledande fråga kan vara;

- *Eftersom våld är så vanligt i människors liv* och resulterar i allvarliga hälsoproblem har vi börjat fråga alla vi möter rutinmässigt.

Andra och tredje gången du frågar;

- *Har det hänt något sedan förra gången jag frågade om du varit utsatt för våld?*

Tala alltid med personen i enrum.

Nationalekonomerna Anders Wadeskog och Ingvar Nilsson gjorde beräkning av kostnaderna på regeringens uppdrag:

Beräkningen bygger på en studie av 504 fall (2017): 13 miljarder om året - eller drygt tio miljoner för en enda våldtäkt. Sannolikt en kraftig underskattning.

I kalkylen: vårdkostnader, stöd och hjälp, inkomstbortfall, försörjningskostnader, rättsväsendets hantering - men även kostnader för meddrabbade barn.

Vissa delar svåra att mäta i pengar: personligt lidande, rädsla, för tidig död, försämrad livskvalitet, otrygghet, sämre relationer eller indirekta effekter på nästa generation.

HIT KAN MAN HÄNVISA

PRIMÄRVÅRDENS PSE

- **CMV centrum mot våld** 0200-120145
- **Kvinnofridslinjen** 020-505050
- **Kvinnojouren Östersund** 063-132500
- **Polisen 11414** eller 112 vid akuta ärenden
- **Brottsofferjouren** 063-512400
- **Socialtjänsten Östersunds kommun** 063-143000
- **Vid prostitution** eller människohandel 020-390000
- www.hedersfortryck.se Länsstyrelsen Östergötland 010-2235760
- www.terrafem.org jourtelefon 020-521010 ideell organisation , 62 olika språk
- www.ungarelationer.se

Nationellt centrum
för kvinnofrid –
NCK
www.nck.uu.se

NCK NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

The image features a dark gray background with three overlapping circles in shades of blue. A horizontal white band runs across the middle of the image, containing the text "Våga fråga".

Våga fråga